

ОЦІНКА СТАНУ СВІТОВОГО ЛІСОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Ярошенко І. В.

Анотація. Проведено аналіз стану світового лісопромислового комплексу, визначено його тенденції розвитку. Оцінено регіональну структуру світового виробництва, споживання, експорту й імпорту лісової продукції. Наведені дані відображають спільні проблеми формування економічної, екологічної та лісової політики країн-лідерів лісопромислового комплексу світу, їх інтеграції та взаємного впливу. Оцінка стану та тенденцій розвитку світового лісопромислового комплексу є підґрунтям для вибору пріоритетних напрямів розвитку лісової галузі України. У статті здійснено аналіз експортно-імпортного потенціалу світового лісопромислового комплексу. Особливу увагу приділено каналам міжнародної торгівлі лісовою продукцією.

Ключові слова: лісопромисловий комплекс, оцінка, тенденції розвитку, лісова продукція.

ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ МИРОВОГО ЛЕСОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА

Ярошенко И. В.

Аннотация. Проведен анализ состояния мирового лесопромышленного комплекса, определены его тенденции развития. Оценена региональная структура мирового производства, потребления, экспорта и импорта лесной продукции. Представленные данные отражают общие проблемы формирования экономической, экологической и лесной политики стран-лидеров мирового лесопромышленного комплекса, их интеграции и взаимного влияния. Оценка состояния и тенденций развития мирового лесопромышленного комплекса является основой для выбора приоритетных направлений развития лесной отрасли Украины. В статье осуществлен анализ экспортно-импортного потенциала мирового лесопромышленного комплекса. Особое внимание уделено каналам международной торговли лесной продукцией.

Ключевые слова: лесопромышленный комплекс, оценка, тенденции развития, лесная продукция.

ASSESSMENT OF THE WORLD FORESTRY SECTOR

I. Yaroshenko

Abstract. The state of the world forestry sector is analyzed, its development trends are identified. The regional structure of the world manufacturing, consumption, export, and import of forest products is assessed. The presented data reflect general problems in the formation of economic, environmental, and forest policy by the leading countries of the world forestry sector, their integration and mutual influence. Assessment of the state and trends of the world forestry sector is the basis for selection of priority areas in the development of the forestry sector of Ukraine. The article analyzes the export-import potential of the world forestry sector. Special attention is paid to the channels of international trade in forest products.

Keywords: forestry sector, assessment, development trends, forest products.

Постановка проблеми. Одним із найважливіших напрямків соціально-економічного розвитку України в довгостроковій перспективі є зростання конкурентоспроможності країни в світовій економіці за рахунок якнайповнішої реалізації її конкурентних переваг в умовах збереження якості та підвищення ефективності використання наявних природних багатств. Особлива роль у вирішенні цієї задачі повинна відводитися лісопромислому комплексу, продукція якого протягом всього технологічного циклу (від необробленої сировини до глибокої переробки) є однією з найбільш потенційно конкурентоздатних серед українських експортних товарів [1].

Обсяги виробництва, кон'юнктура ринку продукції лісопромислового комплексу, ціни й інші показники значною мірою залежать від стану світових лісових масивів, екологічної ситуації в окремих районах, а також від внутрішньодержавної лісової політики країни щодо величини лісового фонду. Саме тому актуальним пи-

танням є визначення стану та тенденцій розвитку світового лісопромислового комплексу при обґрунтуванні пріоритетних напрямів розвитку лісової галузі України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам формування світового лісопромислового комплексу, аналізу тенденцій, можливостей та загроз розвитку світового ринку лісової продукції присвячено наукові праці зарубіжних і вітчизняних учених і практиків, таких як: Д. Алдерман, І. Антоненко [2], І. Благун [3], В. Дубін, В. Озеран, М. Фонеска, М. Хвесик та ін. Заслужують на увагу щорічні аналітичні звіти світового ринку лісових ресурсів Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) та Європейської економічної комісії ООН (ЄЕК).

Метою статті є оцінка стану та визначення тенденцій розвитку світового лісопромислового комплексу.

Виклад основного матеріалу. Дослідимо основні факти та тенденції розвитку світового лісопромислового комплексу у 2011–2015 рр. за даними Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) та Європейської економічної комісії ООН (ЄЕК) [4–10].

1. Аналіз статистичних даних свідчить про відновлення світового лісопромислового комплексу після економічного спаду 2008–2009 рр. В світовому масштабі у 2011–2015 рр. виробництво всіх основних товарів (ділового круглого лісу, пиломатеріалів, листових деревних матеріалів, целюлози і паперу) має тенденцію до зростання, так в усіх товарних групах обсяги виробництва у 2015 р. порівняно з 2014 р. збільшилися на 1–3 %. (целюлоза і папір – 1 %; пиломатеріали та листові деревні матеріали – 3 %). Найбільш швидке зростання мало місце в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та Північній Америці.

2. Спостерігається зростання питомої ваги Китаю на світовому ринку як виробника, так і споживача лісової продукції. Так, Китай за аналізований період випередив ряд великих гравців на ринку лісової продукції в різних товарних групах (Канаду – по виробництву пиломатеріалів, а США – по їх споживанню). Китай є найбільшим виробником, споживачем і експортером листових деревних матеріалів і паперу, найбільшим світовим імпортером ділового круглого лісу, пиломатеріалів і волокнистих матеріалів (целюлози і паперових відходів). У 2015 р. імпорт Китаєм ділового круглого лісу скоротився на 14 % (повернувшись на рівень 2013 р.), тоді як виробництво та споживання пиломатеріалів і паперу продовжувало зростати.

3. За останні роки спостерігається різке зростання обсягів виробництва деревних пелет, що пов'язано з рекомендаціями Європейської Комісії щодо збільшення використання біоенергії. У 2015 р. світове виробництво пелет виросло на 8 % порівняно з 2014 р., досягнувши 28 млн т, з яких більше половини (16 млн т) було реалізовано у рамках міжнародної торгівлі. На Європу та Північну Америку припадає майже усе світове виробництво (59 % і 33 % відповідно) і споживання (78 % і 12 % відповідно) деревних пелет. Торгівля деревними пелетами з Північної Америки в Європі (в основному Великобританії) зросла у 2015 р. на 15 %, досягнувши позначки 6 млн т.

4. Виробництво та споживання деревних пелет за 2011–2015 рр. в Азії виросло майже на 10 %. Республіка Корея залишається основним імпортером деревних пелет у світі, хоча спостерігається зростання виробництва деревних пелет у багатьох країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону (особливо В'єтнам, Малайзії, Індонезії і Таїланді). У 2015 р. був відмічений різкий спад імпорту деревної продукції в Республіку Корея на 20 %, проте це зниження було компенсоване зростанням виробництва та споживання в Китаї і Японії.

5. У 2014–2015 рр. суттєво покращила свої позиції на світовому ринку лісової продукції Індія, яка увійшла до ТОП-5 країн світу виробників паперу та картону й імпортерів волокнистих матеріалів (целюлози та паперових відходів).

6. У 2015 р. світове виробництво листових деревних матеріалів і пиломатеріалів виросло на 3 %, тоді як торгівля зростала нижчими темпами (2 % для обох видів продукції). Світове виробництво листових деревних матеріалів було рекордно високим (399 млн м³, а виробництво пиломатеріалів досягло найвищого показника (452 млн м³ з 1990 р.

7. Росія у 2015 р., обігнавши Канаду та Німеччину, стала третім найбільшим виробником і споживачем листових деревних матеріалів у світі.

8. У Канаді відмічені двозначні темпи зростання виробництва й експорту пиломатеріалів і листових деревних матеріалів, що пов'язано зі зростанням експорту в США (внаслідок відновлення економіки та ринку житла).

9. Світовими лідерами у виробництві й експорті целюлози є країни Північної Америки. Так, на Бразилію, Чилі і Уругвай припадає 14 % світового виробництва і 74 % експорту целюлози. В цьому регіоні спостерігається зростання обсягів виробництва целюлози та збільшення кількості целюлозних заводів. У 2014 р. Бразилія уперше обігнала Канаду та посіла четверте місце у світі за обсягами виробництва волокнистих матеріалів.

10. У 2015 р. виробництво паперу скоротилось в Африці, Європі та Північній Америці, тоді як зростало помірними темпами в Латинській Америці, Карибському басейні і в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Світове виробництво і торгівля целюлозою і папером у 2011–2015 рр. зростали щорічно на 1 %.

У табл. 1 наведено оцінку стану виробництва, споживання та експорту-імпорту світової лісової продукції у 2015 р.

Таблиця 1

Виробництво, споживання та експорт-імпорт лісової продукція у світі у 2015 р.

Вид продукції	Од. виміру	Виробництво		Споживання		Експорт				Імпорт		Питома вага експорту в виробництві, %	Питома вага імпорту в споживанні, %
		млн од.	млн од.	млн од.	млн дол.	дол. / од.	млн од.	млн дол.	дол. / од.				
Всього					227124,4						237658,0		
<i>Круглий ліс</i>													
Паливна деревина	куб. м	1866,0	1862,4	9,3	484,0	52	415,8	72	0,5			0,3	
Діловий круглий ліс	куб. м	1847,7	1848,7	122,4	14321,2	117	17216,5	139	6,6			6,7	
<i>Деревне вугілля, тріска, стружка і деревні відходи</i>													
Деревне вугілля	тонн	52,2	52,4	2,2	955,1	433	1127,5	460	4,2			4,7	
Тріска і стружка	куб. м	243,6	237,0	65,4	3996,7	61	51,54,3	88	26,9			24,8	
Деревні відходи	куб. м	232,0	233,6	10,4	607,4	58	578,8	49	4,5			5,1	
Пиломатеріали	куб. м	452,3	448,7	134,4	33639,4	250	35393,3	270	29,7			29,2	
Листові деревні матеріали	куб. м	416,3	410,6	91,8	34552,7	376	34754,4	404	22,1			21,0	
Деревна маса і рекулерований папір	тонн	506,5	506,6	116,9	44067,3	377	49427,3	423	23,1			23,1	
Папір і картон	тонн	406,3	401,2	110,6	91858,8	831	90738,3	860	27,2			26,3	
Деревні пелети	тонн	28,0	27,4	16,2	2458,6	152	2688,6	172	57,8			56,9	
Інші агломерати	тонн	5,7	5,6	1,2	183,3	151	172,1	152	21,3			20,2	

Джерело: сформовано автором на основі [4–10]

Як видно з табл. 1, у 2015 р. світове виробництво: ділового круглого лісу склало 1 млрд 848 млн м³; пиломатеріалів – 452 млн м³; целюлозного волокна – 407 млн тонн; паперу та картону – 406 млн тонн; паливної деревини – 1 млрд 866 млн м³.

У 2015 р. світова торгівля: діловим круглим лісом склала 123 млн м³ (що відповідає приблизно 7 % виробництва); пиломатеріалами – 132 млн м³ (відповідає близько 29 % виробництва); листовими деревними матеріалами 83 млн м³ (близько 21 % виробництва); целюлозним волокном – 112 млн тонн (складає приблизно 25 % виробництва); папером і картоном – 108 млн тонн (складає приблизно 25 % виробництва); паливною деревиною – 16,2 млн тонн (близько 55 % виробництва).

Регіональна структура світового виробництва лісової продукції у 2015 р. має такий вигляд:

– діловий круглий ліс: Європа (у тому числі Росія) – 579 млн м³ (31 %); Північна Америка (США і Канада) – 520 млн м³ (28 %); Азіатсько-Тихоокеанський регіон – 451 млн м³ (24 %); Латинська Америка і Карибський басейн – 225 млн м³ (12 %); Африка – 72 млн м³ (4 %);

– пиломатеріали: Європа – 149 млн м³ (33 %); Азіатсько-Тихоокеанський регіон – 134 млн м³ (30 %); Північна Америка – 124 млн м³ (27 %); Латинська Америка і Карибський басейн – 35 млн м³ (8 %); Африка – 10 млн м³ (2 %);

– листові деревні матеріали: Азіатсько-Тихоокеанський регіон 63 % (250 млн м³); Європа 20 % (80 млн м³); Північна Америка – 12 % (47 млн м³); Латинська Америка і Карибський басейн – 5 % (20 млн м³); Африка 1 % (3 млн м³);

– целюлозні волокна: Азіатсько-Тихоокеанський регіон – 146 млн тонн (36 %); Північна Америка – 116 млн тонн (28 %); Європа – 104 млн тонн (26 %); Латинська Америка і Карибський басейн – 37 млн тонн (9 %); Африка – 4 млн тонн (1 %);

– папір і картон: Азіатсько-Тихоокеанський регіон – 195 млн тонн (48 %); Європа – 104 млн тонн (26 %); Північна Америка – 83 млн тонн (21 %); Латинська Америка і Карибський басейн – 21 млн тонн (5 %); Африка – 4 млн тонн (1 %);

– паливна деревина: Азіатсько-тихоокеанський регіон 40% (740 млн м³); Африка 36 % (666 млн м³); Латинська Америка і Карибський басейн 14 % (261 млн м³); Європа 8 % (149 млн м³); Північна Америка 2 % (40 млн м³).

У 2015 р. до ТОП-5 найбільших споживачів ділового круглого лісу увійшли: США (358 млн м³); Китай (212 млн м³); Росія (171 млн м³); Канада (150 млн м³); Бразилія (136 млн м³). Китай і США одночасно були двома основними світовими споживачами пиломатеріалів, споживши 102 млн м³ і 95 млн м³ відповідно. Основними споживачами пиломатеріалів у світі є: Німеччина (19 млн м³), Канада (18 млн м³) і Японія (16 млн м³). Найбільшими споживачами та виробниками листових деревних матеріалів є: Китай (189 млн м³); США (55 млн м³); Німеччина (12 млн м³); Росія (12 млн м³); Канада (10 млн м³). До ТОП-5 країн світу споживачів целюлозного волокна увійшли: Китай, США, Японія, Німеччина і Республіка Корея, ці країни споживали 255 млн тонн целюлозного волокна, або 63 % загального світового споживання. Найбільші споживачі паперу та картону – це: Китай (109 млн м³); США (70 млн м³); Японія (27 млн м³); Німеччина (20 млн м³); Індія (17 млн м³). Лідерами у споживанні паливної деревини є: Китай (172 млн м³); Індія (307 млн м³); Бразилія (118 млн м³); Індонезія (48 млн м³); США (44 млн м³).

У 2015 р. експорт лісової продукції склав 227,1 млрд дол. США, в т.ч.: діловий круглий ліс – 14,3 млрд дол. США (складає 6,3 % загальної суми експорту); пиломатеріали – 33,6 млрд дол. США (14,8 %); листові деревні матеріали – 34,6 млрд дол. США (15,2 %); деревна маса і рекуперований папір – 44,1 млрд дол. США (19,4 %); папір і картон – 91,9 млрд дол. США (40,4 %); деревне вугілля, тріска, стружка, деревні відходи – 5,6 млрд дол. США (2,5 %); деревні пелети – 2,5 млрд дол. США (1,1 %); паливна деревина – 0,5 млрд дол. США (0,2 %).

Найбільші країни-експортери лісової продукції у 2015 р.:

– діловий круглий ліс: Росія (16 %); Нова Зеландія (12 %); США (9 %); Канада (5 %); Австралія (4 %); Чехія (4 %);

– деревні пелети: США (28 %); Канада (10 %); Латвія (10 %); В'єтнам (7 %); РФ (6 %); Естонія (5 %); Португалія (4 %); Німеччина (4 %);

– пиломатеріали: Канада (23 %); Росія (18 %); Швеція (10 %); Фінляндія (6 %); Німеччина (5 %); США (5 %); Австрія (4 %);

– листові деревні матеріали: Китай (17 %); Канада (9 %); Німеччина (7 %); Малайзія (6 %); Росія (5 %); Таїланд (5 %); Франція (4 %);

– паперова маса: Бразилія (21 %); Канада (17 %); США (13 %); Чилі (8 %); Індонезія (6 %); Фінляндія (5 %); Швеція (5 %); Уругвай (4 %); Росія (4 %);

– рекуперований папір: США (34 %); Великобританія (9 %); Японія (7 %); Франція (5 %); Нідерланди (5 %); Німеччина (4 %); Канада (4 %);

– папір і картон: Німеччина (12 %); США (10 %); Фінляндія (9 %); Швеція (9 %); Канада (7 %); Китай (7 %); Австрія (4 %); Франція (4 %); Індонезія (4 %).

На регіональному рівні Азіатсько-Тихоокеанський регіон є чистим імпортером ділового круглого лісу, а всі інші регіони є чистими експортерами. У 2015 р. на частку чистого імпорту (31 млн м³) припало приблизно 6 % споживання в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Європа і Північна Америка є основними чистими експортерами ділового круглого лісу, при чистому експорті в 2015 р. 13 млн м³ і 12 млн м³ відповідно. В обох регіонах відмічено різке зниження чистого експорту в 2015 р. (на 14 % і 24 % відповідно). У 2011–2015 рр. чистий об'єм торгівлі між регіонами світу неухильно зростає. Африка й Азіатсько-Тихоокеанський регіон, два основні регіони, що є чистими імпортерами пиломатеріалів, при чистому імпорті 11 млн м³ і 44 млн м³ відповідно в 2015 р. Європа і Північна Америка є основними експортуючими регіонами з чистим експортом 42 млн м³ і 11 млн м³.

У світі три найбільші виробники пиломатеріалів є також найбільшими експортерами (Канада, Росія і Німеччина), до основних експортерів пиломатеріалів входять також Швеція і Фінляндія. В сукупності ці п'ять країн у 2015 р. експортували 82 млн м³ (62 % всього експорту). Європейський і Азіатсько-Тихоокеанський регіони переважали в міжнародній торгівлі листовими деревними матеріалами і в сукупності їх частка у 2015 р. склала 74 % усього світового імпорту і 82% експорту. П'ять найбільших експортерів лісової продукції (Китай, Канада, Німеччина, Малайзія і Росія) експортували у 2015 р. 38 млн м³, що відповідає 45 % світового експорту. До ТОП-5 країн світу виробників та експортерів целюлозного волокна увійшли США, Канада, Бразилія, Японія, Великобританія. Ці країни у 2015 р. експортували 60 млн тонн (53 % загального світового експорту) целюлозного волокна. До п'яти найбільших експортерів паперу та картону у 2015 р. увійшли такі країни: Німеччина, США, Фінляндія, Швеція і Канада. Ці країни експортували 52 млн тонн паперу і картону, що склало 47% світового експорту. У 2015 р. 55% виробленої паливної деревини йшло на експорт. Найбільшими виробниками і експортерами пелет є: США, Канада, Латвія, В'єтнам і Росія, якими у 2015 р. було експортовано 9 млн тонн пелет (61 % світового експорту).

Імпорт лісової продукції у 2015 р. склав 237,7 млрд дол. США, в т.ч.: діловий круглий ліс – 17,2 млрд дол. США (складає 7,2 % загальної суми експорту); пиломатеріали – 35,4 млрд дол. США (14,9 %); листові деревні матеріали – 34,8 млрд дол. США (14,6 %); деревна маса і рекуперований папір – 49,4 млрд дол. США (20,8 %); папір і картон – 90,7 млрд дол. США (38,2 %); деревне вугілля, тріска, стружка, деревні відходи – 6,9 млрд дол. США (2,9 %); деревні пелети – 2,7 млрд дол. США (1,1 %); паливна деревина – 0,4 млрд дол. США (0,2 %).

Найбільші країни-імпортери лісової продукції у 2015 р.:

- діловий круглий ліс: Китай (37 %); Німеччина (7 %); Австрія (6 %); Швеція (6 %); Фінляндія (5 %); Індія (5 %);
- деревні пелети: Великобританія (42 %); Данія (13 %); Італія (11 %); Республіка Корея (9 %); Бельгія (6 %);
- пиломатеріали: Китай (21 %); США (19 %); Великобританія (5 %); Японія (5 %); Єгипет (5 %); Німеччина (4 %); Італія (4 %);
- листові деревні матеріали: США (15 %); Німеччина (7 %); Японія (5 %); Китай (4 %); Канада (4 %); Великобританія (4 %); Італія (4 %);
- паперова маса: Китай (33 %); США (10 %); Німеччина (8 %); Італія (6 %); Республіка Корея (4 %); Франція (4 %); Японія (3 %);
- рекуперований папір: Китай (52 %); Німеччина (7 %); Індія (4 %); Нідерланди (4 %);
- папір і картон: Німеччина (10 %); США (9 %); Великобританія (6 %); Італія (5 %); Франція (5 %); Китай (4 %).

Відносно імпорту пиломатеріалів можна визначити такі тенденції: основними імпортерами пиломатеріалів у світі є: Китай, США, Великобританія, Японія і Єгипет. У сукупності ці п'ять країн імпортували у 2015 р. 70 млн м³ пиломатеріалів (54 % усього імпорту), у цих країнах імпорт забезпечує значну частку споживання пиломатеріалів (27 % в Китаї, 26 % в США, 39 % в Японії). США, Німеччина, Японія, Китай і Канада – найбільші імпортери листових деревних матеріалів, які у 2015 р. імпортували 29 млн м³ (36 % усього світового імпорту).

У 2011–2015 рр. у світі спостерігається зниження обсягів імпорту паперу та картону. Так, п'ять основних імпортерів – Німеччина, США, Великобританія, Італія і Франція – імпортували паперу та картону щорічно від 36 млн тонн до 38 млн тонн. Різке скорочення імпорту було відмічене у Великобританії (14 %) і Франції (11 %). Іншою помітною особливістю міжнародної торгівлі папером і картоном є те, що імпорт розподіляється набагато більш рівномірно в різних країнах, притому що на частку п'яти основних імпортерів припадало тільки 34 % світового імпорту в 2015 р.

П'ять основних імпортерів (Великобританія, Данія, Італія, Республіка Корея і Бельгія) імпортували 13 млн тонн деревних пелет. Імпорт пелет у Великобританію виріс на 38 % (з 4,8 млн тонн в 2014 р. до 6,5 млн тонн в 2015 р.). У сукупності на частку цих п'яти країн припало 81 % світового імпорту в 2015 р. (частка однієї лише Великобританії склала 52 %).

Висновки. Таким чином, проведений аналіз дозволив визначити стан і тенденції розвитку світового лісопромислового комплексу, оцінити регіональну структуру світового виробництва, споживання, експорту

й імпорту лісової продукції. Наведені дані відображають спільні проблеми формування економічної, екологічної та лісової політики країн-лідерів лісопромислового комплексу світу, їх інтеграції та взаємного впливу. Визначення стану та тенденцій розвитку світового лісопромислового комплексу є підґрунтям при формуванні пріоритетних напрямів розвитку лісової галузі України.

Перспективою подальших досліджень у цьому напрямі може бути формування методичних рекомендацій з обґрунтування і вибору пріоритетів розвитку лісопромислового комплексу України.

Література: 1. Коваль О. О. Україна в світовому лісопромисловому комплексі: оцінка стану та основні конкуренти. *Вісник ЖДТУ*. 2010. № 3 (53). С. 252–253. 2. Антоненко І. Я., Дзюбенко О. М., Степаненко М. А. Пріоритети лісоресурсного розвитку України // *Економіка природокористування і охорони довкілля: Щорічник наук. праць* / Б. М. Данилишин (відп. ред.). Київ : НАН України; Рада по вивченню продуктивних сил України, 2006. С. 204–211. 3. Благун І. С., Кільчицький Ю. М. Оцінка інституціонального середовища лісового комплексу. *Бізнес Інформ*. 2011. № 10. С. 56–58. 4. Щорічний огляд ринку лісових товарів, 2010–2016 роки // *Продовольча та сільськогосподарська Організація Об'єднаних Націй (FAO)*. URL: <http://www.unece.org/forests/fpamr.html>. 5. Щорічник лісової продукції FAO. URL: <http://www.fao.org/forestry/statistics/80570/ru/>. 6. ForesSTAT. URL: <http://faostat.fao.org/site/626/default.aspx>. 7. Forest products annual market review, 2011–2016 // Food and Agriculture Organization of the United Nations. 2016. 178 p. 8. Forestry Production and Trade. URL: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/FO>. 9. The Global Forest Resources Assessments 2016. URL: <http://www.fao.org/forest-resources-assessment/en/>. 10. State of the World's Forests 2016. URL: <http://www.fao.org/publications/sofo/2016/en/>.

References: 1. Koval O. O. *Ukraina v svitovomu lisopromyslovomu kompleksі: otsinka stanu ta osnovni konkurenty* [Ukraine in the Global Timber Industry: State Assessment and Main Competitors]. *Visnyk ZhDTU*. 2010. No. 3 (53). P. 252–253. 2. Antonenko I. Ya., Dziubenko O. M., Stepanenko M. A. *Priorytety lisoresursnoho rozvytku Ukrainy* // *Ekonomika pryrodokorystuvannya i okhorony dovkillia: Shchorichnyk nauk. prats* / B. M. Danylyshyn (vidp. red.). Kyiv : NAN Ukrainy; Rada po vyvchenniu produktyvnykh syl Ukrainy, 2006. P. 204–211. 3. Blahun I. S., Kilchyt'skyi Yu. M. *Otsinka instytutsionalnoho seredovyscha lisovoho kompleksu* [Estimation of the Institutional Environment of the Forest Complex]. *Biznes Inform*. 2011. No. 10. P. 56–58. 4. *Shchorichnyi ohliad rynku lisovykh tovariv, 2010–2016 roky* // *Prodovolcha ta silskohospodarska Orhanizatsii Obiednanykh Natsii (FAO)*. URL: <http://www.unece.org/forests/fpamr.html>. 5. *Shchorichnyk lisovoi produktsii FAO*. URL: <http://www.fao.org/forestry/statistics/80570/ru/>. 6. *ForesSTAT*. URL: <http://faostat.fao.org/site/626/default.aspx>. 7. *Forest products annual market review, 2011–2016* // Food and Agriculture Organization of the United Nations. 2016. 178 p. 8. *Forestry Production and Trade*. URL: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/FO>. 9. *The Global Forest Resources Assessments 2016*. URL: <http://www.fao.org/forest-resources-assessment/en/>. 10. *State of the World's Forests 2016*. URL: <http://www.fao.org/publications/sofo/2016/en/>.

Інформація про автора

Ярошенко Іван Васильович – кандидат економічних наук, здобувач Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна; e-mail: ivan.yaroshenko@gmail.com).

Информация об авторе

Ярошенко Иван Васильевич – кандидат экономических наук, соискатель Научно-исследовательского центра индустриальных проблем развития НАН Украины, (пер. Инженерный, 1а, 2 эт., Харьков, 61166, Украина; e-mail: ivan.yaroshenko@gmail.com).

Information about the author

I. Yaroshenko — Ph.D. (Economics), External Doctoral Candidate, Research Center for Industrial Problems of Development of the National Academy of Sciences of Ukraine (1a Inzhenernyi Ln., 61166, Kharkiv, Ukraine; e-mail: ivan.yaroshenko@gmail.com).

*Стаття надійшла до ред.
07.03.2018 р.*